

Nr 227.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående försäljning av statens järnvägar tillhöriga markområden i Södertälje och Luleå; given Stockholms slott den 30 april 1943.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Gustaf Andersson.

Utdrag av protokollet över kommunikationsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 30 april 1943.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WIGFORSS, MÜLLER, SKÖLD, ERIKSSON, BERGQUIST, ANDERSSON, GJÖRES.

Efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet anför chefen för kommunikationsdepartementet, statsrådet Andersson.

Med skrivelse den 10 april 1943 har *järnvägsstyrelsen* underställt Kungl. Maj:ts prövning två skrivelserna bilagda försäljningsavtal, vilka torde få som bilagor fogas till dagens statsrådsprotokoll, nämligen

1. ett den 6 mars 1943 upprättat avtal (*Bilaga A*), avseende försäljning till aktiebolaget Scania-Vabis av ett område om cirka 13,700 kvadratmeter av stadsägan nr 530 å Västra området i Södertälje jämte å området befint-

Bihang till riksdagens protokoll 1943. 1 saml. Nr 227.

liga, statens järnvägar tillhöriga spår och växlar samt kontaktledningar med stolpar till ett pris av 5 kronor per kvadratmeter för markområdet och 19,970 kronor för nämnda spår m. m.; samt

2. ett den 1 och den 3 april 1943 dagtecknat avtal (*Bilaga B*), avseende försäljning till Luleå stad av ett område om cirka 21,300 kvadratmeter av stadsägan nr 400 i Luleå stad jämte å området befintliga bostadsbarack och uthus samt båtbygga jämte till området hörande, statens järnvägar tillhörig vattenrätt till ett pris för området jämte vattenrätt av 4 kronor per kvadratmeter och för bostadsbaracken med uthus av 2,000 kronor.

Ifrågavarande områdets läge framgår närmare av till avtalen hörande ritningar.

Beträffande markområdet i Södertälje framhåller styrelsen, att detta utgjorde en del av den direkta spårförbindelse, som tidigare förefunnits mellan Södertälje central och Södertälje uthamn och som nu delvis vore uppriven och icke kunde ånyo tänkas få någon uppgift att fylla. Järnvägsstyrelsen hänvisar i detta sammanhang till bolagets skrivelse till styrelsen med hemställan om rätt att få förvärva ifrågavarande område. Bolaget anförde i nämnda skrivelse bland annat.

Det markområde, som bolaget fram till år 1939 hade i sin ägo, var otillräckligt för den utvidgning av verksamheten, som då var planerad. Det hade dessutom den olägenheten att vara starkt söndersplittrat genom de allmänna landsvägar och den järnväg, som genomkorsade detsamma. Genom de förvärv, som åren 1939 och 1940 genomfördes, tillfördes bolaget betydande områden, varå sedermera större nybyggnader uppförts. År 1941 förvärvade bolaget aktierna i A.-B. Svenska Maskinverken, som äger en intill bolagets område liggande stadsäga. Verksamheten i de två företagen har sedermera så intimt sammanknutits, att bolagen nu bilda en driftsekonomisk enhet, och deras områden och anläggningar utgöra ett i driftstekniskt avseende sammanhängande helt.

Sedan nytt stadsplaneförslag för Västra området framlagts, ha de med de båda bolagens markplanering förbundna frågorna varit föremål för närmare prövning. Härvid ha Södertälje stads representanter anslutit sig till en sådan lösning av frågan, att de båda bolagens markområden skola bilda ett sammanhängande helt industriområde. De allmänna landsvägarna skulle sålunda dragas utanför området, och några park- eller hamnområden skulle ej utläggas inom detsamma. Härigenom skulle den rörelsefrihet skapas i fråga om markplanering, utläggning av byggnader, planteringar och dylikt, som är erforderlig för att bolaget på ett rationellt sätt skall kunna realisera sitt framtida utvecklingsprogram.

Tvårs genom detta tilltänkta industriområde går som en smal remsa det järnvägsområde, som bolaget nu anhåller att få förvärva. Det ligger i sakens natur, att väsentliga olägenheter uppstå, om bolagets mark genom ett dylikt, annan tillhörigt trafikområde skall styckas i tvänne hälfter. Planerad bebyggelse försvaras eller omöjliggöres, och lösningar framtvings, som ställa sig oekonomiska. Med de utvecklingsmöjligheter, som stå till buds för en industri av det slag, varom här är fråga, kunna framtida anspråk på en ändamålsenlig byggnadsplanering för närvarande icke förutses. Möjlighet bör därför föreligga för bolaget att fritt kunna disponera inom området för att rationellt kunna tillgodose utvecklingens krav.

Styrelsen upplyser, att något taxeringsvärde icke vore åsatt området och att någon särskild uppskattning av värdet å marken icke ägt rum. Det avtalade priset vore enligt styrelsens mening fördelaktigt för statens järnvägar.

I fråga om det till försäljning föreslagna markområdet i Luleå anför styrelsen, att å detta vore avsett att framdragas ett förbindelsespår mellan en ny kaj och statens järnvägars bangård. I övrigt avsåge staden att använda marken huvudsakligen till upplagsplatser vid hamnen för gods, som anlände eller skulle vidarebefordras med järnväg, samt till tomter för sådana industrier, vilka för sin verksamhet vore beroende av närhet till järnvägs-spår. Stadsfullmäktige i staden hade anvisat erforderliga medel för förvärvet, och stadsplan berörande området hade fastställts av Kungl. Maj:t den 8 januari 1943. Något taxeringsvärde vore icke åsatt markområdet. Då området omkring år 1900 betalats med cirka 25,000 kronor, funne styrelsen köpeskillingen antagbar.

Under hänvisning till det anförda och då ifrågavarande områden icke vore eller kunde beräknas bliva erforderliga för något statens järnvägars eller, såvitt järnvägsstyrelsen kunde bedöma, annat statligt ändamål, hemställer styrelsen, att Kungl. Maj:t ville föreslå riksdagen godkänna förevarande två avtal.

De i järnvägsstyrelsens förevarande framställning avsedda, statens järnvägar tillhöriga markområdena äro enligt styrelsen numera obehövlige för statens järnvägar. Med hänsyn härtill och då de erbjudna köpeskillingarna — vilka kunna beräknas utgöra 88,470 kronor för markområdet i Södertälje och 87,200 kronor för området i Luleå, inberäknat ersättning för å områdena befintliga byggnader och anläggningar — synas mig tillfredsställande, vill jag tillstyrka, att riksdagens medgivande inhämtas till markområdenas försäljning på de i avtalen angivna villkoren.

Vid försäljningen inflytande medel böra disponeras i enlighet med de generella föreskrifter, vilka av Kungl. Maj:t meddelats genom brev den 9 april 1943 angående dispositionen av köpeskillingar, som inflyta vid försäljning av viss staten tillhörig fast egendom, m. m.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att här ifrågavarande, statens järnvägar tillhöriga markområden i Södertälje och Luleå må försäljas på de villkor, som angivas i de vid statsrådsprotokollet fogade avtalen.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

F. Wessberg.

Bilaga A.

Köpeavtal.

Statens järnvägar upplåta och försälja härigenom, under förutsättning av Kungl. Maj:ts godkännande, till Aktiebolaget Scania-Vabis det markområde om cirka 13,700 kvadratmeter mellan Södertälje centralstation och Södertälje Uthamn, som å närlagda planritning, märkt statens järnvägar 4 bansektionen litt Bf^{II} nr 25, angivits med röd färg och sträcker sig genom bolagets fabriksområde förbi Svenska Maskinverkens verkstäder samt utgör del av stadsågan nr 530 å Västra området i Södertälje stad.

Försäljningen sker under följande villkor:

1. Köpeskillingen för marken utgör fem (5: —) kronor för kvadratmeter av den areal, som bestämmes vid blivande mättningsförrättning, och erlægges inom sex (6) månader efter det Kungl. Maj:ts godkännande erhållits.

Därjämte betalar köparen för å området befintliga statens järnvägar tillhöriga spår och växlar samt kontaktledningar med stolpar ett belopp av nittontuseniohundra sjuttio (19,970: —) kronor, som erlægges samtidigt med köpeskillingen.

2. Tillträdet till det inköpta området sker omedelbart efter det Kungl. Maj:ts godkännande erhållits och i punkt 1 angivna belopp blivit erlagda.

Det åligger köparen att omedelbart efter det Kungl. Maj:ts godkännande erhållits vidtagna erforderliga åtgärder för områdets avstyckning.

3. Köparen förbinder sig att icke mot statens järnvägar resa krav på grund av eventuella beslut i samband med ändring av stadsplanen för området jämte angränsande mark.

4. Köparen är skyldig att, på sätt gällande författningar stadga, bekosta och underhålla erforderliga varningsmärken och säkerhetsanordningar för degator och vägar, som korsa spåren inom det försålda området.

5. Sedan spåren övergått i köparens ägo, skall särskild överenskommelse träffas mellan köparen och statens järnvägar i fråga om spårens bibehållande, underhåll och trafikering.

6. Alla kostnader för erhållande av lagfart å detta fång, däri inberäknade mättningskostnader, gäldas av köparen.

7. Köparen tillhandahåller statens järnvägar utan kostnad för dem ett exemplar karta och handlingar rörande den mättningsförrättning, som är erforderlig för att å området skall kunna beviljas lagfart.

Södertälje den 6 mars 1943.

Stockholm den 6 mars 1943.

AKTIEBOLAGET SCANIA-VABIS

C.-B. Nathorst

Köpare.

C.-B. Nathorsts egenhändiga namnteckning bevitnas:

E. Nilsson Sigurd Mathson

För statens järnvägar

A. Valentin

STATENS JÄRNVÄGAR

I. Distriktet

DISTRIKTSCHEFEN

Stockholm.

Köpeavtal.

Bilaga B.

Mellan statens järnvägar, genom distriktschefen vid V distriktet, under förutsättning av Kungl. Maj:ts godkännande, å ena sidan, och Luleå stad, genom hamndirektionen, å andra, är följande avtal träffat.

Statens järnvägar upplåta och försälja till Luleå stad det jordområde om cirka 21,300 kvm invid kvarteret Stören i Luleå, som å närlagda ritning, märkt statens järnvägar, baningenjören, Luleå, litt D nr 387, angivits med röda begränsningslinjer, jämte å området befintlig bostadsbarack nr 12 R, uthus, båtbygga samt till området hörande statens järnvägar tillhörig vattenrätt.

Området utgör del av stadsågan nr 400 i Luleå stad.

Köpeskillingen utgör för jordområdet jämte vattenrätt fyra (4) kronor för kvm och för bostadsbaracken med uthus tvåtusen (2,000) kronor samt erlägges inom två månader efter det Kungl. Maj:ts godkännande erhållits.

Därest hägnad i gränsen mellan statens järnvägars mark och det försålda området av köparen eller statens järnvägar anses behövlig, skall köparen, eller efter honom ny ägare, gälda alla kostnader för sådan hägnads uppsättande och underhåll.

Statens järnvägar förbehålla sig rätt att allt framgent hava en avloppsledning från närbelägna hus och anläggningar å bangården framdragen genom området med utlopp i Skurholmskanalen eller i av köparen framdeles anordnad och bekostad huvudavloppsledning. Underhållet av förstnämnda avloppsledning bekostas av köparen, dock att om, sedan denna ledning blivit tillkopplad den huvudavloppsledning, som framdeles varder anordnad av köparen, viss del av statens järnvägars ledning fortfarande skulle tarva utlopp i Skurholmskanalen, köparen befrias från underhållet av denna del av ledningen.

Till säkerhet för framtida beståndet av dessa köparens medgivanden äger svenska staten rättighet att utan köparens vidare hörande söka och erhålla inteckning uti det försålda området.

Statens järnvägar skola icke vara skyldiga att genom upplåtelse av mark eller annorledes bidraga till anordnande av utfartsväg för det försålda området. Köparen förbinder sig att vidmakthålla den nu befintliga tillfartsvägen genom det försålda området från Lotsgatan till statens järnvägars område söder om hamnspåret och å Svartön, intill dess gata anordnats.

Tillträdet sker omedelbart efter det Kungl. Maj:ts godkännande erhållits och köpeskillingen blivit erlagd.

Alla efter tillträdesdagen utgående (förfallande) räntor, onera, utskylder och övriga utgifter betalas av köparen, vilken från samma dag äger åtnjuta all avkastning av fastigheten och övertager alla mellan säljaren och andra myndigheter och personer ingångna arrendeavtal och kontrakt berörande området.

Alla kostnader för erhållande av lagfart å detta fång, däri inberäknat mätningkostnader, gäldas av köparen.

Köparen tillhandahåller statens järnvägar, utan kostnad för verket, ett exemplar karta och handlingar rörande den mätningförrättning, som är erforderlig för att å området skall kunna beviljas lagfart.

Luleå den 3 april 1943.

Luleå den 1 april 1943.

För Statens järnvägar

E. Schütz

STATENS JÄRNVÄGAR
V. DISTRIKTET
DISTRIKTSCHEFEN.

LULEÅ STAD
Dess Drätselkammare

E. P. Lantz

S. Thurfjell
Stadsombudsman

På en gång närvarande vittnen:
A. Schultz *L. Sundgren*